

N:o 10/1934.

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE N:o 10/1934
med förslag till skrivelse till Rikets President rörande universitetsfrågan.

Sedan landstinget för beredning till lagutskottet hänskjutit landstingsmännens framställning av den 21 november 1934 till Ålands landsting får lagutskottet härmed hos landstinget vördsamt föreslå följande lydelse till skrivelse till Rikets President, nämligen:

" Till Republikens Herr President

från Ålands landsting.

Efter det landstinget den 24 sistlidne februari, då vintersessionen avslutades, åtskildes, har Finlands regering till riksdagen avlåtit en proposition angående ordnandet av de språkliga förhållandena vid landets enda statsuniversitet eller universitetet i Helsingfors. I propositionen, som omsider uppgjorts på upprepade yrkanden från finskt nationalistiskt håll och för vars tillkomst något verkligt skäl enligt landstingets mening ej förefunnits, skönjes tydligt ett första steg mot en förfinskning av vårt enda statsuniversitet. Propositionen innebär sålunda ett dödshot mot den svenska kulturen i riket. Om den av riksdagen bleve godkänd, komme den att beröva de svensktalande studerandena möjligheten att i synnerligen viktiga vetenskapsämnen erhålla undervisning på sitt modersmål.

För sin del kan landstinget ej fatta, varför man icke på finskt nationalistiskt håll nöjer sig med en utvidgning av den finskspråkiga undervisningen med vad därtill hör, om en sådan verkligen vore av behovet påkallad, utan att samtidigt och fördenskull försöka främtaga den svenskspråkiga ungdomen dess i grundlag tillförsäkrade rätt att på sitt eget modersmål idka studier vid statsuniversitetet. Om helst litet god vilja finnes, borde studerandena inom vardera språkgruppen kunna beredas tillfälle att åhöra föreläsningar, erhålla undervisning samt avlägga skriftliga och muntliga prov och tentamina på sina respektive modersmål. Landstinget kan i detta fall ej frigöra sig från den tanken, att den egentliga avsikten med förfinskningen är att komma den svenska kulturen i riket till livs.

Föreliggande fråga är förvisso ej så enkel, som man på finskt natio-

nalistiskt håll nog så kortsynt tyckes förmoda. Önskar man icke i denna angelägenhet, som ingalunda kan anses vara blott av inrepolitisk natur, respektera de grundlagsenliga rättigheter, som landets svenska befolkning tillförsäkrats, torde denna befolkning helt säkert kunna trygga sig till internationellt rättsskydd.

I nyssnämnt avseende är frågan åtminstone för ålänningarnas vidkommande fullkomligt klar. Inför Nationernas Förbund har nämligen å den finska statsmaktens vägnar högtidligen utlovats effektivt skydd för den åländska befolkningens svenska språk och svenska kultur. Därjämte hava ålänningarna tillförsäkrats rätten att för sina unga söner och döttrar erhålla undervisning på sitt svenska modersmål, något, som självfallet måste anses innefatta fullständig undervisning också vid rikets statsuniversitet. Att kringskära eller omintetgöra de åländska studenternas möjligheter att på sitt eget modersmål inhämta universitetsbildning vore liktydigt med att våldföra sig på de särskilda förmåner, som för tretton år sedan inför världens rådsbord tillförsäkrades Ålands svenska befolkning.

Ålands landsting är ansvarigt inför icke allenast den nuvarande generationen utan även inför kommande släktled för att ålänningarnas rätt i alla avseenden bevakas och tillvaragages. Landstinget kommer därför att göra allt, vad i dess förmåga står, och utnyttja alla de utvägar, som stå detsamma till buds, i syfte att avvärja den fara, som för ålänningarnas vidkommande ligger i försöket att förfinska rikets enda statsuniversitet. Om landstingets förestående erinran lämnades obeaktad, återstode för landstinget intet annat än att taga i övervägande, huruvida icke landstinget i denna för landskapet Ålands befolkning så viktiga angelägenhet borde göra en hänvändelse till Nationernas Förbund.

Under sådant förhållande får landstinget härmed vördsammast giva tillkänna den ställning, som landstinget och landskapet Ålands befolkning intagit till försöket att inskränka den svenskspråkiga undervisningen vid landets enda statsuniversitet, samt tillika anhålla, att Ni, Herr President, ville låta meddela riksdagen innehållet av denna skrivelse, innan den fattar sitt beslut i anledning av förenämnda regeringsproposi-

tion.

Mariehamn den .....

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom.

talman.

Johannes Eriksson.

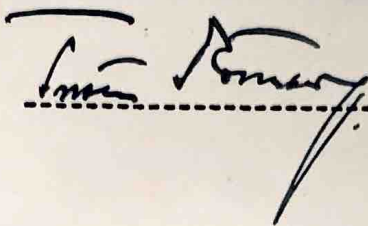
Herman Mattsson.

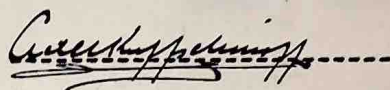
vicetalman.

vicetalman."

Mariehamn den 28 november 1934.

På lagutskottets vägnar:

Närvarande: Torsten Rothberg, Johannes Eriksson, Jac. Lundqvist,
A. Th. Mattsson och Jonatan Sjöblom.

LÄNSHÖVDINGEN
I
LÄNSKÄPET ÅLAND
—
LÄNSKÄNSLIET
—

194

Till Talmannen i Ålands landsting.

Mariehamn,

den 20 decemb. 1934.

N:o 1035.

I avseende å kännedom samt för landstingets underrättande har jag äran översända en avskrift av Undervisningsministeriets skrivelse med anledning av landstingets till Republikens President riktade framställning av den 28 sistlidne november angående ordnande av de språkliga förhållandena vid Helsingfors universitet.

L. H. Fagerberg

Kanvgubanner

Avskrift.

Statsrådet
Undervisningsministeriet
Helsingfors,
den 14 december 1934.
№ 1452.

Till Landshövdingen i landskapet Åland.

Jämte skrivelse av den 30 sistlidne november har Herr Landshövdingen till Republikens President översänt Ålands landstings till Presidenten ställda skrivelse av den 28 i samma månad, vari Landstinget uttalat sig om Regeringens till Riksdagen avlåtna proposition angående ordnande av de språkliga förhållandena vid Helsingfors universitet med anhållan, att sagda uttalande bleve Riksdagen delgivet.

Vid i Statsrådet denna dag skedd föredragning har Republikens President förordnat, att Landstingets ^{Förberörda} framställning icke skall föranleda till åtgärd; vilket Undervisningsministeriet får i avseende å Landstingets underrättande härigenom meddela.

Minister Oskari Mantere

Referendarieråd Ivar Groundstroem.

Avskriftens riktifget bestyrker: Mariehamn,
å landskansliet, den 20 december 1934.

